

1. Inleiding

Op 14, 15 en 16 maart 2022 zijn in de meeste gemeenten in Nederland gemeenteraadsverkiezingen gehouden, zo ook in Winterswijk. Volgens de voorlopige uitslag, hieronder weergegeven, is de partij Voor Winterswijk als winnaar uit de bus gekomen. Als lijsttrekker van de grootste partij heeft de heer Tom van Beek het initiatief genomen om de informatiefase te starten. De heer Van Beek heeft de heer Frank Roerdinkholder gevraagd om de rol van extern informateur in te vullen. De heer Roerdinkholder heeft dit verzoek gehonoreerd. Dit draaiboek bevat zijn aanpak voor de informatiefase naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 in Winterswijk.

Voorlopige uitslag gemeenteraadsverkiezingen in Winterswijk

Voorlopige uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in de gemeente Winterswijk van maandag 14 maart tot en met woensdag 16 maart 2022.

Lijst	Partij	Aantal stemmen	Aantal zetels
1	CDA	2.250	4
2	Winterswijks Belang	1.587	2
3	VVD	1.212	2
4	Partij van de Arbeid	1.605	2
5	D66	1.971	3
6	Voor Winterswijk	3.052	5
7	Blanco	111	0
8	Morgen	2.041	3

Het aantal blanco/ongeldige stemmen is 61. Het aantal geldige stemmen is 13.829. Het opkomstpercentage in Winterswijk is met 58,6% iets lager dan bij de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 (59,4%).

2. Doelstelling en opdracht informatiefase

De informatiefase is bedoeld om een advies te formuleren aan alle partijen in de gemeenteraad. Dit advies bestaat uit een voorstel waarin de partijen zijn benoemd die op basis van de gesprekken in de informatiefase bij voorkeur samen de coalitieonderhandelingen starten.

Voor Winterswijk heeft de informateur een nadrukkelijke opdracht meegegeven. Na een periode waarin de Winterswijkse politiek met regelmaat blijf gaf van onderlinge verdeeldheid en tegenstellingen duidelijk zichtbaar waren, niet alleen op de inhoud maar soms ook persoonlijk, wil de partij in samenwerking met alle raadsfracties deze nieuwe periode gebruiken om een andere weg in te slaan. De informateur is gevraagd om in zijn verkenning met alle partijen in gesprek te gaan over de mogelijkheid om te komen tot een **raadsakkoord**. Dit voor de Winterswijkse politiek unieke initiatief houdt in dat Voor Winterswijk bij sterke voorkeur raadsbreed een stip op de horizon wil vaststellen. De vraag die hierbij centraal staat: Wat voor gemeente wil Winterswijk zijn? Doelstelling is om een breed gedragen visie op de toekomst van onze mooie gemeente op te stellen. Met deze visie als uitgangspunt kan vervolgens de komende vier jaar beleid worden ontwikkeld en invulling worden gegeven aan de uitvoering daarvan. Ondanks een gedragen visie kunnen over de praktische invulling natuurlijk verschillen van inzicht bestaan. Daarover wil Voor Winterswijk dan ook graag het open gesprek voeren in de gemeenteraad.

Naast het raadsakkoord zal in de formatiefase uiteraard worden gewerkt aan een **uitvoeringsprogramma** dat een concreter voorstel bevat ten aanzien van het beleid dat de komende vier jaar zal worden gevoerd. Voor Winterswijk heeft benadrukt dat in dit proces ook ruimte is voor standpunten van partijen die geen zitting nemen in de coalitie. Om goed met elkaar door één deur te kunnen gaan, is het belangrijk om een ieder zaken te gunnen. Wederkerigheid is de hoeksteen van relaties, ook in de politiek. Zowel in de informatie- als de formatiefase zullen begrippen als samenwerking, transparantie en een uitgestoken hand centraal staan. De informateur zal hier in zijn gesprekken nadrukkelijk aandacht voor vragen.

Voor Winterswijk heeft aan de informateur kenbaar gemaakt veel belang te hechten aan een zorgvuldig proces, waarbij alle partijen in de gemeenteraad ruimschoots de mogelijkheid krijgen hun visie en wensen kenbaar te maken. Daarnaast zullen enkele overige belanghebbenden - te weten de burgemeester, de griffier en de gemeentesecretaris - worden gevraagd naar aandachtspunten vanuit hun specifieke positie en expertise, teneinde te komen tot een advies dat niet alleen breed gedragen is maar ook rekening houdt met de politieke mores en processen in Winterswijk.

3. Proces en planning informatiefase

Hoewel met het oog op de continuïteit van bestuur in onze gemeente een snel (in)formatieproces wellicht de voorkeur zou kunnen hebben, heeft Voor Winterswijk de informateur gevraagd om kwaliteit en zorgvuldigheid in zijn verkenning de boventoon te laten voeren. Indien blijkt dat meer gesprekken dan vooraf voorzien benodigd zijn om te komen tot een goed advies, zal de informateur niet aarzelen het proces en de planning van de informatiefase navenant aan te passen.

Hieronder zijn het proces en de planning van de informatiefase schematisch weergegeven. De planning is daarbij onder voorbehoud van de mogelijkheden in de agenda's van de verschillende betrokkenen.

Nr	Wat	Met wie	Wanneer
1	Vaststellen draaiboek informatiefase	Voor Winterswijk	Vr 18 maart
2	Eerste gespreksronde raadsfracties	Alle raadsfracties	Ma 21 maart – wo 23 maart
3	Gesprekken overige belanghebbenden	Burgemeester, griffier en gemeentesecretaris	Ma 21 maart – wo 23 maart
4	Verwerken opgehaalde beelden eerste gespreksronde		Do 24 maart – zo 27 maart
5	Tweede gespreksronde raadsfracties	Alle raadsfracties	Ma 28 maart Do 31 maart Vr 1 april
6	Verwerken opgehaalde beelden tweede gespreksronde		Vr 1 april
7	Schrijven concept advies informatiefase		Za 2 april – zo 3 april
8	Voorleggen concept advies informatiefase	Voor Winterswijk	Ma 4 april
9	Vaststellen definitief advies informatiefase		Di 5 april
10	Mondeling toelichten definitief advies informatiefase	Gemeenteraad, reeds geplande vergadering	Wo 6 april

De gesprekken met de raadsfracties in deze informatiefase vinden plaats met maximaal drie vertegenwoordigers van de betreffende fractie. De informateur stelt van elk gesprek een concept verslag op hoofdlijnen op. Dit concept verslag zal worden voorgelegd aan de gesprekspartners met de vraag of het verslag een juiste weergave is van het gesprek. De vastgestelde verslagen maken onderdeel uit van het dossier van de informateur.

Voor Winterswijk heeft aangegeven het (in)formatieproces zo transparant mogelijk te willen voeren. Tegelijkertijd is het belangrijk dat raadsfracties zich tegen de informateur zonder voorbehoud kunnen uitspreken. Met het oog op deze twee uitgangspunten zal de inhoud van de gesprekken strikt vertrouwelijk worden behandeld, maar zijn de gespreksverslagen na goedkeuring door de gesprekspartners openbaar. De gespreksverslagen zullen daarbij op hoofdlijnen zijn en uitsluitend ingaan op onderwerpen die relevant zijn voor het (in)formatieproces. Overige besproken onderwerpen blijven buiten het verslag.

4. Vragenlijst eerste gespreksronde informatiefase

Teneinde de raadsfracties de mogelijkheid te geven zich grondig voor te bereiden op de eerste gespreksronde is hieronder de vragenlijst voor deze gespreksronde reeds weergegeven. De informateur zal in elk gesprek dezelfde vragen stellen. Dit zijn de vragen zoals ze hieronder zijn weergegeven:

1. Hoe interpreteert uw partij de eigen verkiezingsuitslag?
2. Hoe interpreteert uw partij de verkiezingsresultaten van de overige partijen?
3. Hoe kijkt u terug op de persoonlijke verhoudingen in de afgelopen raadsperiode? Zijn er naar uw mening in de (in)formatiefase initiatieven wenselijk of noodzakelijk om een start te maken met het inslaan van een nieuwe weg in dit kader?
4. Voor Winterswijk heeft de wens uitgesproken om met alle fracties gezamenlijk te komen tot een raadsakkoord. Wat is uw mening over dit voornemen?
5. Wat zou naar uw mening de inhoud van het raadsakkoord moeten zijn?
6. Hoe zou het proces om te komen tot het raadsakkoord naar uw mening moeten zijn?
7. Staat uw partij in beginsel open om deel te nemen aan het schrijven van het door Voor Winterswijk beoogde raadsakkoord? Zo ja, wat zijn voor uw partij belangrijke onderwerpen? Zo nee, waarom niet?
8. Ziet u voor uw partij in eerste aanleg een rol in de coalitie of de oppositie en waarom?
9. Met welke partijen zou u willen samenwerken in een coalitie?
10. Met welke partijen zou u niet willen samenwerken in een coalitie?
11. Welke partijen moeten naar uw mening in eerste instantie coalitieonderhandelingen voeren en waarom?
12. Stel dat u deelneemt aan de coalitieonderhandelingen, wat zijn dan de belangrijkste inhoudelijke onderwerpen voor uw partij?
13. Stel dat u niet deelneemt aan de coalitieonderhandelingen, van welke inhoudelijke onderwerpen zou u graag zien dat deze wel in die onderhandelingen worden meegenomen en wilt u de onderhandelende partijen daarover een visie meegeven?
14. Zijn er onderwerpen die voor u niet onderhandelbaar zijn? Zo ja, welke zijn dit?
15. Stel dat u een wethouder mag leveren, welke portefeuille(s) hebben dan uw voorkeur?
16. Heeft u een mening over het aantal wethouders dat Winterswijk in deze periode zou moeten hebben? Zo ja, wat is uw mening daarover?
17. Zijn er nog andere onderwerpen die vandaag niet zijn besproken en die u wel graag wilt benoemen in dit gesprek? Heeft u zich in dit gesprek over alles kunnen uitspreken op een manier waarop u dat wenselijk of nodig acht?

5. Omgang met de pers

Voor Winterswijk heeft de informateur aangegeven dat zij er veel belang aan hecht dat ten aanzien van het verspreiden van informatie altijd eerst de andere raadsfracties en de overige betrokkenen (burgemeester en raadsgriffier) op de hoogte worden gebracht voordat de pers wordt ingelicht. Informatie symmetrie is van cruciaal belang om te voorkomen dat politieke verschillen worden vergroot in plaats van verkleind.

Gedurende het informatieproces zal de informateur op aanvraag de pers te woord staan. Hij zal uitsluitend ingaan op vragen over het proces en zich niet uitlaten over de inhoud van de gesprekken, ook niet als deze is opgenomen in goedgekeurde gespreksverslagen die een openbaar karakter hebben.

Op belangrijke momenten in het proces, waaronder in elk geval de aanstelling van de formateur en de presentatie van het definitief advies, zullen Voor Winterswijk en de informateur gezamenlijk een persbericht opstellen dat openbaar wordt verspreid.

6. Persoonlijke noot van de informateur

De democratie in Nederland en de mogelijkheid van vrije verkiezingen zijn een groot goed. Dit was altijd al het geval, maar in de huidige tijden van globale onrust en onzekerheid beseffen we ons nog meer dat dit geen vanzelfsprekendheden zijn. De vreselijke oorlog in Oekraïne maakt ons nederig, maar tegelijkertijd ontstaan in het kielzog van deze gebeurtenissen ontelbare waardevolle maatschappelijke initiatieven die leiden tot een hernieuwde maatschappelijke saamhorigheid na twee bewogen Coronajaren vol verdeeldheid.

De wens van Voor Winterswijk om alle partijen in de gemeenteraad ruimschoots te betrekken in de informatiefase en zelfs te komen tot een raadsakkoord past erg goed in het hiervoor beschrevene. De afgelopen raadsperiode kon niet altijd worden gekenmerkt als harmonieus en samenwerking tussen coalitie en oppositie bleek soms moeilijk. Met de afronding van de gemeenteraadsverkiezingen breekt een nieuwe periode aan die kansen biedt om oude vetes te beslechten en eensgezind verder te bouwen aan onze mooie gemeente. Want hoewel verschillen van inzicht altijd zullen bestaan en ook nodig zijn om te komen tot de beste resultaten, heeft elk raadslid zonder enige twijfel het beste voor met de plek waaraan we allemaal ons hart hebben verpand: de gemeente Winterswijk.

Juist in deze tijden is het van groot belang dat het democratisch proces doorgang vindt. Uw informateur vindt het een grote eer dat hij aan dit proces een bescheiden bijdrage mag leveren en ziet uit naar alle mooie gesprekken die hij in deze fase met u mag voeren.

Frank Roerdinkholder

18 maart 2022